

tænke sig. Det er at presse Penge ud af Jolk, som mange Gange ikke have det, de kunne føde og klæde sig for, som mange Gange lide den bitreste Nød. Det Samfund, der gør det, er ikke noget moralsk Samfund; men jeg vil indrømme, at de gamle Dogmer ere saa indgrovede, ikke blot her i Danmark men ogsaa i andre Lande, hele den indirekte Beskatning er ligesom et Snyltedyrt, der snylter paa alle Samfund, saa meget Arbejde maa til, før vi blive det kvit, og det kan kun lade sig gøre Skridt for Skridt. Jeg vil gerne være med til at lempe paa den nuværende Toldlov, men det skal ogsaa være tydeligt og klart, at det skal være i Retning af en mindre indirekte Beskatning. Hvorfor kommer nu dette Forslag lige før vi kunne vente at faa selve Toldloven til Behandling, og hvorfor har man givet Afkald paa nogle af de Fordringer, som Venstre altid har holdt paa? Ja, der er jo svaret, at man ikke kan vente, at den nuværende Regering vil gaa med til en god Toldlov, og at man under saadanne Forhold kommer til at tage, hvad man kan faa. (Berntsen: Der er sagt, man skal tage, ikke at man skal give Afkald). So, de Herrer skulle se, de have givet Afkald alligevel; men det kan jeg ikke gaa med til. Jeg kan ikke gaa med til den Betragtningssmaade, at naar denne Regering ikke vil gaa med til nogen god Toldlov, saa tager man en, der er daarligere. Denne Betragtningssmaade kan kun forklæres paa den Maade, at man i en meget lang Fremtid ikke ventter at se andre Ministre paa Ministerbænken her end de nuværende, at man ventter at blive gammel og graa i det politiske Arbejde og fremdeles se dette Ministerium sidde ved Styret. Har man den Tanke, saa kan jeg forstå, at man vil gaa med til en saadan Indrømmelse, saa er det begrundet, og hvis det var min Mening, saa vilde jeg ogsaa gaa med dertil, saa vilde jeg staa paa Moderationens yderste Fløj. Men jeg har ikke de Tanker, jeg ser ikke saa mørkt paa det, jeg tror, at Frihedens Væner her i Danmark ville holde længere ud end dette Ministerium med samt alle dets Principer. Dette, at man skal tage, hvad man kan faa, kalder jeg en meget slet Teori, og jeg haaber ikke, at de Herrer, der forsvare den, ville følge den i det praktiske Liv. Nej, man skal ikke tage det, man kan faa, men det, der er fornuftigt, retfærdigt og rigtigt. (Berntsen: Derfor foreslaar man, hvad man vil have). Nej, det er en Fejltagelse af de Herrer, det er blevet sagt fra flere Sider i Salen, at man tager, hvad man kan faa. (Berntsen: Hvem har sagt det?) Det staar i Rigsdags-

tidenden, det skal nok vise sig. „Man skal gøre en god Handel, naar man kan gøre det,“ det sagde det ærede Medlem selv; men det anerkender jeg ikke; det, der er rigtigt og retfærdigt, det skal man tage. Saa er der sagt, at man behøver ikke at give Afkald paa de gamle Fordringer, dem kan man holde fast ved og forlange opfyldte næste Gang, man handler. De maa undskyldte, mine Herrer, men jeg er for meget Vestjyde til at gaa med til en saadan Maade at handle paa; jeg ved meget godt, at naar man har gjort en daarlig Handel, saa kan man ikke hjælpe derpaa ved at sige: Næste Gang vil jeg gøre en bedre Handel; det kan ikke hjælpe sat sige: Denne Gang vil jeg give, hvad der forlanges, men næste Gang vil jeg have bedre Køb. Konsekvensen heraf vil blive, at hver Gang vi skulle have noget, blive vore Fordringer stadig væk stude i Baggrunden, og til sidst faa vi slet intet for det, vi dog skulde have noget for. Den Teori kan jeg ikke gaa med til at anerkende. Selv om jeg vilde sætte Pris paa at faa Sukkerstatten ophævet, saa mener jeg, at vi ved dette Forslag dog ville komme til ogsaa at købe Guld for dyrt. Jeg vil tænke paa, hvad der bydes i Stedet. Kunde Lovforslaget blive ændret helt om — men der skal ogsaa ganske betydelige Forandringer til — saa vil jeg maaske kunne gaa med til det (Berntsen: Hvorledes skulde det saa være?) (Berg: Altsaa en anden Lov!) Ja, saaledes som det nu er, kunde jeg ikke gaa med til det. Der er blevet nævnt — vistnok af det ærede Medlem fra Stege (Bojsen) — at der var ingen Genstand, paa hvilken Skatten var saa trykkende, som paa Sukkeret. Jeg tror selv, at Sukkerstatten virker meget trykkende, men jeg tror, der er andre Ting, paa hvilke Skatten ogsaa virker meget trykkende, blandt andet Skatten paa Beklædningsgenstande; den virker vist fuldt saa trykkende som Skatten paa Sukkeret. Der kommer ganske vist ikke saa meget ind i Statskassen derved, men det er dog henimod; en Del af det gaar i Fabrikanternes Lomme, gaar uden om Statskassen. Jeg tror, at vi lige saa godt kunne krænge til en Reform paa det Omraade, som med Hensyn til Sukkeret. Jeg tror i det Hele taget, at disse Toldsatser, Beskyttelsesstoldsatserne virke værre end den egentlige Toldsat, den fiskale, rent finansielle Toldsat. Skatten paa simple Manufakturvarer, for Eksempel paa Vin og og groft Klæde, virker meget forstyrrende og har fremkaldt en hel kunstig Industri for Klædevarer. Den Slags Ting have vi mange Steder, og den forandrer næsten hele Landets Karakter;